

Στις θάλασσες του Ομήρου

Η διδάκτωρ του Πανεπιστημίου Πατρών, αρχαιολόγος Δήμητρα Καμαρινού παρουσίασε το όραμα της ομάδας της για την ίδρυση Εκπαιδευτικού Κέντρου Μυκηναϊκής Ναυτικής Τέχνης, όπου οι επισκέπτες θα μυσούνται –με βιωματικό και διαδραστικό τρόπο– στην ιστορική πραγματικότητα των ταξιδιών της Οδύσσειας

Καρπός πολυετούς έρευνας που καλύπτει ένα μεγάλο γνωστικό κενό για την αρχαία ελληνική ναυπηγική και ναυτική παράδοση των ομηρικών χρόνων. Η θαλασσοκρατορία των Μυκηναίων σ' ένα βιβλίο και η παρουσίασή του στο Ναυτικό Μουσείο Ελλάδος

Παρουσιάστηκε στο Ναυτικό Μουσείο Ελλάδος στις 10 Φεβρουαρίου το βιβλίο «Νήες ποντοποροί: Ομηρικά πλοία, δεινοί πλοῦς και ναυτική αρχαιολογία» (εκδόσεις Πεδίο) της Δήμητρας Καμαρινού, αρχαιολόγου-διδάκτορος Πανεπιστημίου Πατρών, βραβευμένης από την Ακαδημία Αθηνών. Την εκδήλωση προλόγισαν η πρόεδρος του Μουσείου Αναστασία Παλούμνη και ο πρόεδρος του Ινστιτούτου Προστασίας Ναυτικής Παράδοσης Χάρης Τζάλας. Η έκδοση, μοναδική για την ελληνική βιβλιογραφία, αποτελεί καρπό υπερδεκαετούς έρευνας διεπιστημονικής ομάδας και καλύπτει ένα μεγάλο γνωστικό κενό για την αρχαία ελληνική ναυπηγική και ναυτική παράδοση, από τη μυκηναϊκή εποχή και τους ομηρικούς χρόνους. Η κυρία Καμαρινού, στην ομιλία της, ασχολήθηκε ιδιαίτερα με το ερώτημα ποια ήταν η σχέση των Μυκηναίων με τη θάλασσα, πώς διαμορφώθηκε η ανάγκη τους για διαμεσογειακά ταξίδια και εμπόριο, πόσο εξελιγμένη ήταν η ναυπηγική τέχνη τους. Δεδομένου ότι η αρχαι-

ότερη και πλουσιότερη πηγή για θαλασσινά ταξίδια παγκοσμίως είναι τα ομηρικά έπη, η μελετήτρια αναζήτησε την ιστορική πραγματικότητα πίσω από τις μυθικές πλεύσεις της Οδύσσειας. Απ' αυτή την άποψη είναι μεγάλη η συμβολή του έργου και στη διεθνή έρευνα περί ναυτικής αρχαιολογίας. Αποκαλυπτική ήταν η ερμηνεία του χωρίου της «σχεδίας» του Οδυσσέα. Μέσα από τη ναυπηγική ανάγνωσή του, η κυρία Καμαρινού έδειξε ότι όχι μόνο δεν αναφέρεται σε κατασκευή σχεδίας, αλλά ότι πρόκειται για έναν εξαιρετικά πυκνογραμμένο και ακριβολόγο οδηγό για τις φάσεις ναυπήγησης ιστιοφόρου πλοίου της εποχής, και μάλιστα με εξελιγμένη τεχνική σύνδεσης των σανίδων του κύτους και ιστιοφορία. Επιπλέον, θεμελίωσε τη διαπίστωση σε ζωτικές ανάγκες του μυκηναϊκού πολιτισμού στο ανταγωνιστικό περιβάλλον των ναυτικών πολιτισμών της Νοτιοανατολικής Μεσογείου. Η εξασφάλιση χαλκού, που προερχόταν κυρίως από τα ορυχεία της Κύπρου, ήταν κρίσιμη για την ανάπτυξη της τεχνολογίας (εργαλεία), αλλά και για την ίδια την επιβίωση των Μυκηναίων (οπλισμός). Όπως

έδειξε, συνηγορούν τα αρχαιολογικά δεδομένα. Η χωροθέτηση των μυκηναϊκών ανακτορικών κέντρων καταδεικνύει ότι ήταν κατάλληλα οργανωμένα, ώστε να υποστηρίξουν τη συγκεντρωτική παραγωγή εξαγωγικών προϊόντων και τη συστηματική καταγραφή των εισαγωγών και εξαγωγών από και προς τη διοίκηση. Η νομοθεσία που απάλλαξε τους χαλκουργούς και τους ναυδόμους από τη φορολογία έχει επίσης τη σημασία της, ενώ η διασπορά μυκηναϊκών αγγείων στις ακτογραμμές της Μεσογείου δείχνει την έκταση του εμπορίου και της σφαιράς επιρροής τους. Εκτός από αγαθά, τα πλοία μετέφεραν και ιδέες, επισήμανε η συγγραφέας, δίνοντας παραδείγματα από τον κοσμοπολίτικο τρόπο ζωής της εποχής, που διαμόρφωσε νέες αξίες και καταναλωτικές συνήθειες. Στα αιγυπτιακά τραπέζια σερβίρονταν ελιές Πύλου και κρασί Νεμέας. Στους συροπαλαιστινιακούς οίκους αρωματίζονταν με αιθέρια έλαια από βότανα της λακωνικής γης και λάτρευαν τη Σιτοπότνια των Μυκηναίων. Αντίστοιχα, στα μυκηναϊκά ανακτορικά κέντρα τελούνταν θυσίες με ρυτά από αυγά ▶

ΙΔΙΑΙΤΕΡΗ ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΗ ΝΑΥΤΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ